

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ІМЕНІ Г.Ф. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА**

ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Збірник наукових праць
студентства й наукової молоді**

(за матеріалами XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентства й наукової молоді,
Харків, 15 квітня 2021 року)

ДК: 881 + 883 + 882 + 882 + 808

Ф 56

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 10.09.2021 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голобородько Костянтин Юрійович – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Лебеденко Юлія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Маленко Олена Олегівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства та лінгводидактики

Мельників Ростислав Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова

Щербакова Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови

Обиденнікова Марина Олегівна – здобувач II курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри української мови

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Філологія ХХІ століття [Електронне видання] : Збірник наукових праць студентства й наукової молоді, Харків, 15 квітня 2021 р. / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди ; [редкол.: К. Ю. Голобородько (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2021. 164 с.

©Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2021

©Автори публікацій, 2021

<i>Явище морфологічної атракції в лінгвістиці.....</i>	<i>44</i>
<i>Жиліна Кристина</i>	
<i>Поняття «атракція» в лінгвістичній науці: історія і сучасний стан дослідження.....</i>	<i>45</i>
<i>Жиліна Кристина</i>	
<i>Еротизм у ліриці Юрка Іздрика.....</i>	<i>49</i>
<i>Катриченко Карина</i>	
<i>Использование пословиц и поговорок в заголовках СМИ.....</i>	<i>53</i>
<i>Клад'єва Аліна</i>	
<i>Teaching Ukrainian as a Foreign Language.....</i>	<i>55</i>
<i>Ковальова Діана</i>	
<i>Реалізація методу вправ у навчанні української мови як іноземної.....</i>	<i>56</i>
<i>Ковальова Діана</i>	
<i>Неологизмы в романе Дины Рубиной «Белая голубка Кордовы».....</i>	<i>58</i>
<i>Колісникова Карина</i>	
<i>Відображення любовних почуттів у художньому просторі повісті Г.Ф. Квітки-Основ'яненка «Сердешна Оксана».....</i>	<i>60</i>
<i>Комолова Юлія</i>	
<i>Складнопідрядні речення умови в політичних текстах.....</i>	<i>63</i>
<i>Кондратюк Вікторія</i>	
<i>Вербалізація лексико-семантичного поля «пам'ять» в есеях Василя Махна</i>	<i>69</i>
<i>Котолуп Анастасія</i>	
<i>Антропонімія творів І. Нечуя-Левицького.....</i>	<i>72</i>
<i>Кравцова Альона</i>	
<i>Навчання дітей англійської мови: метод TPR.....</i>	<i>76</i>
<i>Кузнецова Лілія</i>	
<i>Осмыслення ідеї свободи у романі С. Жадана «Ворошиловград».....</i>	<i>78</i>
<i>Куткова Вікторія</i>	
<i>Особливості ойконімії Маріупольського району Донецької області.....</i>	<i>81</i>
<i>Лебедєва Надія</i>	

Перші оповідання із сільського життя («Така її доля», «Святий вечір», «Весняні співи») змістом і мовою пов'язані з народними піснями. У жанрі казки написані «Три перлини», «Чотири казки зеленого шуму», «Лелія», «Біда навчить», «Метелик». Залишилася не закінченою передсмертна повість Українки «Екбаль Ганем», у якій вона хотіла змалювати психологію арабської жінки. Також до циклу повістей можна умовно об'єднати повісті «Приязнь», «Над морем», «Жаль», які Оксана Забужко виділяє саме як феміністичні. Єдність цих творів проявляє себе передусім образом головного героя-персонажа – це дівчата / молоді жінки, які, потрапляючи в «межові ситуації», шукають ціннісні орієнтири на життєвому шляху.

Усі жіночі образи творів письменниці мають власну думку, власне бачення ситуації, яка склалася. Кожна жінка має мрію бути рівною, щоб її думка була почута, її мрія наблизилася. І хоча деякі твори письменниці називають казками, ми розуміємо, що казкового, фантастичного, феєричного в них мало. Це реалії українських жінок та дівчат, перенесені авторкою у певні обставини.

Таким чином, характеризуючи та аналізуючи творчість Лесі Українки, можна зробити висновок, що феміністична проблематика займає чільне місце у творчому доробку письменниці та потребує нової інтерпретації, продовження наукового дослідження, що дозволить переосмислити та розкрити творчість письменниці ще ширше.

Література

1. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ : Либідь, 1999. 74 с.

Жиліна Кристина Віталіївна
Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Наук. кер.: д. п. н., проф. І.І. Костікова

ЯВИЩЕ МОРФОЛОГІЧНОЇ АТРАКЦІЇ В ЛІНГВІСТИЦІ

Актуальність. Феномен мовної атракції є об'єктом наукових інтересів багатьох дослідників таких як: О.О. Потебні, Ф. де Соссюрі, Ю. Тинянова, О.Брика, Р. Якобсона та ін. Атракція – міжнауковий термін, механізм якого полягає в тому, що між мовними одиницями відбувається притягання одних мовних елементів до інших. Це явище охоплює багато різнопланових мовних рівнів, тому навіть на одному з них існують різні трактування цього феномена.

Мета – розкрити засади морфологічної атракції.

Результати. Початковий етап вивчення цього терміну припадає на другу половину XIX ст. Проте явище ж морфологічної атракції вперше було ґрунтовно досліджено О. Потебнею, зокрема, у праці «Из записок по русской грамматике». Морфологічна атракція в низці випадків підвищує притаманну

поетичному тексту упорядкованість та регулярність, а також змінює семантичну перспективу та смислові відношення між елементами тексту.

Це явище чітко простежується, наприклад, у реченні: «Спасибі, коли **ти** є,/ що **ти** - це **ти**,/ що досить руку простягти - / і край, і грай, і **ти**» (збірка «Зимові дерева»). Повтор частин мови призводить до зняття смислової перспективи та послаблення синтаксичної, як прийменників: «**В** час опівночі/**В** небі я бачу заплакані очі» (М.Семенко).

Розглядаючи морфологічну атракцію як прийом, можна зазначити два її основні типи в поезії. Перший зустрічається виключно в фольклорі, й в сучасних текстах виступає лише засобом стилізації: «Винось **нам** до вікна./ Що **ти**, дядьку, **нам** нап'як,/ Винось **нам** аж на тік». Другий тип використовуються з метою створення граматичної симетрії: «Біжиш через всю Україну **до** самих **до** гір Карпат...» (Б.Херсонський). Найтиповішим прикладом атракції є використання прийменників як у вище наведених прикладах, але також це явище активно зустрічається в кличному відмінку в поезії: «О панно Інно, панно Інно» (П.Тичина).

Висновок. Поняття інтерпретація атракції дуже широке. Це, здебільшого, пояснюється багатоплановістю досліджуваного явища та обраного підходу дослідження. Подальше дослідження явища мовної атракції полягає в систематизації наукових знань, уточненні терміна, наведенні прикладів.

Жиліна Кристина Віталіївна

Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Наук. кер.: к. філол. н., проф.. О.А. Олексенко

ПОНЯТТЯ «АТРАКЦІЯ» В ЛІНГВІСТИЧНІЙ НАУЦІ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню історії поняття «атракція» у працях мовознавців. Чимало науковців розглядали це явище в лінгвістичній традиції, але його трактування залежить від підходів, на які спиралась дослідники. З'ясовано основні підходи, розкрито поняття «атракція» та простежено вияв сутності цього явища в інших науках та мовознавстві.

Ключові слова: атракція, паронімічна атракція, народна етимологія, квазісиноніми, синергетика, ареальна лінгвістика.

Постановка проблеми. Термін «атракція» на сучасному етапі відносять до міжнаукового, оскільки це поняття активно використовується у фізиці, психології, філософії, математиці, соціології, мовознавстві тощо. Тлумачення атракції в мовознавчій традиції викликає деякі труднощі, а звідси й складність уніфікації, оскільки сутність атракції недостатньо висвітлена мовознавцями. Це безпосередньо пов'язано з тим, що це явище розглядається під різними кутами зору, не має належного опрацювання та чітко висвітленої історії. Отже, **актуальність** дослідження зумовлена необхідністю окреслити та узагальнити набуті знання про атракцію з урахуванням сучасних тлумачень цього явища.